

ОТЗИВИ ЗА МОНОГРАФИЯТА „МОДЕЛИ НА ДЕКОДИРАНЕ
ПРИ РАЗСТРОЙСТВА ОТ АУТИСТИЧНИЯ СПЕКТЪР“
С АВТОР КАТЕРИНА ЩЕРЕВА

PREVIEWS OF THE MONOGRAPH “DECODING MODELS
IN AUTISM SPECTRUM DISORDERS”
AUTHOR: KATERINA SHTEREVA

Отзив от проф. д-р Виолета Боянова

Публикациите в областта на логопедията в България са сравнително малко и често фокусирани върху диагностични въпроси. На този фон книгата на Катерина Щерева „Модели на декодиране при разстройства от аутистичния спектър“ се откроява като значим и задълбочен труд, който изследва проблеми, свързани с писмената комуникация при лица с аутизъм. Авторката представя комплексно и задълбочено темата, комбинирайки теоретичен анализ и емпирични изследвания, което прави монографията не само актуална, но и ценен принос към българската логопедична литература.

Аутизмът е обект на множество изследвания и публикации, обикновено фокусирани върху диагностика и поведенчески прояви. Катерина Щерева обаче предлага за първи път у нас подробен анализ на четивните способности на деца с аутизъм. Книгата не само представя същността и характеристиките на разстройствата от аутистичния спектър, но и прави връзка с овладяването на четенето – процес, който е подложен на различни неврологични, психологични и социални влияния. Един от най-ценните приноси на труда е проведеното от авторката собствено

изследване, което включва групи деца с аутизъм и контролна група. Анализът на декодирането на гуми и псевдогуми в лексикално и сублексикално ниво разкрива значителни различия, особено изразени при децата с аутизъм. Тези резултати предоставят основа за нови дискусии по същността на аутизма и предлагат ценни насоки за терапевтични интервенции.

Особено внимание заслужава включената тема за хиперлексията. В българската логопедична литература информацията по този въпрос е ограничена, но Катерина Щерева успява да предостави детайлен анализ на феномена. Тя разглежда различни теории и представя изследвания както на други автори, така и на собствени емпирични данни. Този многоизмерен подход към хиперлексията и връзката ѝ с аутизма предлага нови перспективи както за диагностиката, така и за терапията на децата с тези прояви.

Монографията „Модел на декодиране при разстройства от аутистичния спектър“ е важен принос към логопедичната теория и практика в България. Изследването разглежда два ключови аспекта – четивните способности на деца с аутизъм и феномена на хиперлексията – и предлага нови, задълбочени знания, които могат да допринесат за усъвършенстване на терапевтичните подходи.

Отзив от проф. д.пс.н. Ваня Матанова

Монографията представлява обширен и задълбочен преглед на съществуващи теории, както и на резултати от собствени емпирични проучвания на авторката относно нарушенията от аутистичния спектър. Резултатите от литературния анализ и от собствените емпирични изследвания очертават както областта на бъдещи изследвания, така и възможностите за прецизиране на терапевтичните интервенции при нарушенията от аутистичния спектър.

В монографията се пропагандира и успешно защитава холистичният подход, съчетаващ класификационните системи и модели относно нарушенията от аутистичния спектър. Книгата е основана на разбирането, че грамотността и училищните постижения изграят важна роля в развитието и интеграцията при РАС. Специално място е отделено на феноменологията на хиперлексията, на нейната сложност и многоаспектност. Това предполага използването на интегративни модели, обединяващи езикови, когнитивни, емоционални и социални фактори.

В монографията се очертават и насоките на бъдещи изследвания относно грамотността при РАС, имащи за цел персонализирани терапевтични програми и интервенции. Разработването на интердисциплинарни подходи е една от бъдещите насоки, за които тази монография дава много добра основа.

Представеният труд има както теоретична, така и практическа стойност и ще бъде ценно помагало както за студенти, така и за практикуващи специалисти.

Пълни библиографски данни за изданието: Щерева, К. (2024). Модели на декодиране при разстройства от аутистичния спектър. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, ISBN 978-954-07-6006-3.